VIII kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży**
(nr 198)
z dnia 30 sierpnia 2019 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży (nr 198)

29 sierpnia 2019 r.

Komisja Edukacji, Nauki i Młodzieży, obradująca pod przewodnictwem posła **Rafała Grupińskiego (PO-KO)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– pierwsze czytanie i rozpatrzenie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Akademii Nauk oraz niektórych innych ustaw (druk nr 3667).

W posiedzeniu udział wzięli: **Wojciech Maksymowicz** podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego wraz ze współpracownikami, **Jerzy Duszyński** prezes Polskiej Akademii Nauk wraz ze współpracownikami, **Zbigniew Błocki** dyrektor Narodowego Centrum Nauki, **Julian Srebrny** wiceprzewodniczący Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność" Uniwersytetu Warszawskiego, **Marek Krawczyk** członek Prezydium Konferencji Rektorów Akademickich Szkół Polskich, **Zbigniew Marciniak** przewodniczący Rady Głównej Nauki i Szkolnictwa Wyższego, **Leszek Rafalski** przewodniczący Rady Głównej Instytutów Badawczych, **Włodzimierz Klonowski** przedstawiciel Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność", przewodniczący Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność" w Instytucie Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej PAN, **Wojciech Nasalski** przewodniczący Krajowej Sekcji PAN w Krajowym Sekretariacie Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność", zastępca przewodniczącego Krajowego Sekretariatu Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność", **Marek Gutowski** przedstawiciel Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność", wiceprzewodniczący Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność" w Instytucie Fizyki PAN oraz **Marian Srebrny** członek Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność" w Instytucie Podstaw Informatyki PAN.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Izabella Kulesza-Rozesłaniec, Ewa Muszyńska**, **Elżbieta Wojciechowska** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych oraz **Maria Iwaszkiewicz** i **Urszula Sęk** – legislatorzy z Biura Legislacyjnego.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Proszę państwa, zaczniemy. Przepraszam za małe opóźnienie, ale przez chwilę brakowało nam kworum.

Otwieram posiedzenie Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży. Witam pana Wojciecha Maksymowicza podsekretarza stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego, pana profesora Jerzego Duszyńskiego prezesa Polskiej Akademii Nauk, wszystkich gości oraz, oczywiście, państwa posłów.

Stwierdzam kworum, po tych ostatnich podpisach.

Informuję, że Marszałek Sejmu, po zasięgnięciu opinii Prezydium Sejmu, skierował w dniu 17 lipca 2019 r. do Komisji Edukacji, Nauki i Młodzieży do pierwszego czytania rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Akademii Nauk oraz niektórych innych ustaw (druk nr 3667). Porządek dzienny posiedzenia obejmuje pierwsze czytanie tegoż projektu ustawy z druku 3667.

Czy są uwagi do porządku obrad?

Nie słyszę. Stwierdzam, że Komisja przyjęła porządek dzienny. W takim razie przystępujemy do jego realizacji.

Bardzo proszę przedstawiciela wnioskodawcy, czyli pana ministra Wojciecha Maksymowicza o uzasadnienie projektu ustawy.

Podsekretarz stanu w Ministerstwie Nauki i Szkolnictwa Wyższego Wojciech Maksymowicz:

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, szanowni państwo, rządowy projekt ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Akademii Nauk oraz niektórych innych ustaw ma na celu unormowanie kwestii, podkreślam, minimalnego wynagrodzenia zasadniczego w odniesieniu do pracowników jednostek naukowych Polskiej Akademii Nauk, a także materii dotyczącej kosztów uzyskiwania przychodów przez pracowników wykonujących zadania związane z prowadzeniem działalności naukowej w niektórych podmiotach systemu szkolnictwa wyższego i nauki.

W aktualnym stanie prawnym ustawa o Polskiej Akademii Nauk nie normuje materii minimalnych wynagrodzeń pracowników zatrudnionych w jednostkach naukowych PAN. Tym samym mają w tym zakresie zastosowanie przepisy ustawy o minimalnym wynagrodzeniu za pracę. Z uwagi jednak na okoliczność, że w ustawie o charakterze systemowym, szerszym, czyli w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce, uregulowano kwestię minimalnego wynagrodzenia zasadniczego w stosunku do nauczycieli akademickich w uczelniach publicznych, naturalnym krokiem stało się poddanie regulacji także materii w zakresie pracowników naukowych Polskiej Akademii Nauk.

Minimalne miesięczne zasadnicze wynagrodzenie pracowników Polskiej Akademii Nauk ustalono procentowo przez odniesienie do minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego profesora w uczelni publicznej, którego wysokość określa minister właściwy do spraw szkolnictwa wyższego i nauki w drodze rozporządzenia.

Projektowane regulacje przewidują w związku z tym, że minimalne wynagrodzenie zasadnicze profesora wyniesie nie mniej niż 100%, profesora instytutu – nie mniej niż 83% a adiunkta – nie mniej niż 73% wynagrodzenia określonego przez ministra. Można dodać, że aktualnie wysokość minimalnego miesięcznego wynagrodzenia zasadniczego dla profesora w uczelni publicznej wynosi, zgodnie z rozporządzeniem, 6410 zł.

Powyższe rozwiązanie przyczyni się do zapewnienia wzrostu wynagrodzeń zasadniczych w Polskiej Akademii Nauk. Jest to istotne zwłaszcza w świetle tego, że średnie wynagrodzenia w PAN są niższe niż minimalne wynagrodzenia osób zatrudnionych na analogicznych stanowiskach w uczelniach publicznych.

Biorąc pod uwagę warunki panujące na rynku pracy, zagwarantowanie naukowcom zatrudnionym w jednostkach naukowych PAN stabilnego wynagrodzenia pozwoli zatrzymać odpływ pracowników naukowych i utrzymanie ich wysokiego poziomu naukowego.

Ponadto projekt przewiduje regulacje, w myśl których wykonywanie obowiązków pracowników naukowych zatrudnionych w jednostkach naukowych PAN, pracowników naukowych Międzynarodowego Instytutu Naukowego lub Instytutu Badawczego i pracowników pionu badawczego zatrudnionych w Centrum Łukasiewicz i instytutach Sieci Badawczej Łukasiewicz, będzie stanowić działalność twórczą o indywidualnym charakterze, o której mowa w ustawie o prawie autorskim i prawach pokrewnych. Unormowania te stanowią nawiązanie do już obowiązującej regulacji zawartej w ustawie – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce a odnoszącej się wyłącznie do nauczycieli akademickich uczelni.

Podsumowując należy wskazać, że projektowane regulacje wpisują się w reformatorskie działania podejmowane na przestrzeni ostatnich lat w obrębie systemu szkolnictwa wyższego i nauki i zmierzają również do polepszenia warunków funkcjonowania pracowników naukowych w tym systemie. Stąd też wnoszę o poparcie rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Akademii Nauk oraz niektórych innych ustaw.

Dziękuję za uwagę.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję.

Otwieram dyskusję.

Bardzo proszę, kto z państwa posłów chciałby zabrać głos w tej kwestii? Ktoś z państwa gości?

Pan prezes Jerzy Duszyński, bardzo proszę.

Prezes Polskiej Akademii Nauk Jerzy Duszyński:

Panie przewodniczący, szanowni państwo, chciałbym wyrazić wielkie zadowolenie z tego, że procedujemy ten projekt. Jest on, w naszym rozumieniu, niezwykle potrzebny, znacznie polepszy warunki płacowe naszych pracowników. Jest on bardzo oczekiwany.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję.

Tak? Bardzo proszę.

Przewodniczący Krajowej Sekcji PAN w Krajowym Sekretariacie Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność", zastępca przewodniczącego Krajowego Sekretariatu Nauki i Oświaty NSZZ „Solidarność" Wojciech Nasalski:

Proszę państwa, ja reprezentuję Krajową Sekcję „Solidarności" Polskiej Akademii Nauk, też z przyjemnością odnoszę się do tego tematu, który jest aktualny od wielu lat.

Dziesięć lat temu w tej Komisji był omawiany projekt nowelizacji, właściwie nowej ustawy o Polskiej Akademii Nauk, gdzie jednym z głównych problemów spornych pomiędzy pracownikami Polskiej Akademii Nauk a reprezentacją rządową i parlamentarną w tej sprawie były płace pracowników Polskiej Akademii Nauk. Podkreślam, że chodzi nie tylko o płace pracowników naukowych dyrektorów czyli administracji zarządzającej instytutami Polskiej Akademii Nauk, ale chodziło i nadal chodzi również o płace pracowników, którzy nie są pracownikami naukowymi, a są np. pracownikami inżynieryjno-technicznymi, tak samo jak obsługa administracyjna. Ci pracownicy również oczekują na rozstrzygnięcia w kwestii wynagrodzeń zasadniczych. Rozumiemy, że wszystkiego nie można załatwić od razu. Sam fakt, że Prezes Rady Ministrów wskazał na konieczność rozwiązania tego problemu, przynajmniej w porównaniu czy w nawiązaniu do ustawy o szkolnictwie wyższym (ustawa 2.0) jest niewątpliwie krokiem do przodu.

Krajowa Sekcja „Solidarności" Polskiej Akademii Nauk jak również Sekretariat Krajowy NSZZ „Solidarność" w skali krajowej popiera tego typu rozwiązanie. To rozwiązanie dotyczy również pracowników naukowych instytutów skupionych w sieci Łukasiewicz. Mamy tylko takie pytanie… ja rozumiem, że również w szkolnictwie wyższym pracują pracownicy naukowi, nie tylko dydaktyczni, jest ich tam prawie dwa razy więcej niż pracowników Polskiej Akademii Nauk. Nie wiem, czy do tej pory została rozstrzygnięta kwestia ich minimalnych zarobków?

Miejmy nadzieję, że nasi koledzy w uczelniach wyższych, pracujący na stanowiskach naukowych, również zostaną objęci podobnymi rozstrzygnięciami, jeżeli nie zostali jeszcze nimi objęci.

Dziękujemy stronie rządowej za wniesienie tego projektu, popieramy go całym sercem.

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję bardzo.

Pan profesor, proszę bardzo.

Przewodniczący Rady Głównej Instytutów Badawczych Leszek Rafalski:

Leszek Rafalski, Rada Główna Instytutów Badawczych.

Ja również chciałem poprzeć ten projekt ponieważ zawiera on korzystne rozwiązania zarówno dla instytutów badawczych, jak i instytutów sieci Łukasiewicz. Chodzi o trudny problem zaliczania do praw autorskich prac realizowanych przez tych pracowników. To rozwiązanie jest tak ułożone, że w tej chwili będzie pełna jednolitość zapisów, jeśli chodzi o prawo o szkolnictwie wyższym – szkoły wyższe, akademia nauk, instytuty badawcze, instytuty sieci Łukasiewicz.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę… przepraszam, widzę tylko podniesioną rękę. Proszę o przedstawienie się.

Przedstawiciel Krajowej Sekcji Nauki NSZZ „Solidarność", przewodniczący Komisji Zakładowej NSZZ „Solidarność" w Instytucie Biocybernetyki i Inżynierii Biomedycznej Polskiej Akademii Nauk Włodzimierz Klonowski:

Dzień dobry, nazywam się Włodzimierz Klonowski, reprezentuję Krajową Sekcję Nauki NSZZ „Solidarność".

Jak najbardziej popieramy ustawę w tej treści, jaka została przedstawiona. Kiedy przeczytaliśmy natomiast dołączoną do tego opinię prawną, stwierdziliśmy, że ci państwo osiągnęli chyba szczyt niekompetencji. W ustawie 2.0 chyba po raz pierwszy została wprowadzona kategoria nauczycieli akademickich badawczych, których obowiązkiem jest prowadzenie badań naukowych i szkolenie doktorantów, dla których nie ma wyznaczonego pensum godzin dydaktycznych. W art. 127 pkt 3 jest powiedziane, że do zajęć dydaktycznych zalicza się czas przeznaczony na kształcenie doktorantów. Instytuty Polskiej Akademii Nauk od wielu lat prowadzą właśnie kształcenie doktorantów, więc zupełnie nie rozumiemy, skąd taka opinia prawna.

Konieczne jest ustawowe zabezpieczenie minimalnego wynagradzania zasadniczego pracowników w instytutach Polskiej Akademii Nauk. Jeszcze raz podkreślam: minimalnego, bo coraz więcej młodych i starszych odchodzi z instytutów PAN-owskich. W ciągu pół roku odeszło ode mnie np. dwóch, bardzo dobrych adiunktów, którzy w kompaniach od razu dostali płacę około czterokrotnie wyższą niż otrzymywali w Instytucie. Młody człowiek obronił doktorat i poszedł do dyrektora: „Panie dyrektorze, ja zrobiłem doktorat, poproszę o podwyżkę", dyrektor odpowiedział: „Sorry, nie dostanie pan" – i pracownik się zwolnił.

Obserwujemy także dyskryminację np. kobiet, matek. Mam w Instytucie przypadek dwóch koleżanek. Jedna w czasie robienia doktoratu urodziła troje dzieci, druga jest osobą samotną. Tę matkę cofnięto ze stanowiska adiunkta na stanowisko asystenta i zarabia w związku z tym około 2/3 tego, co jej koleżanka, która nie jest matką. Chodzi o zabezpieczenie nie tylko zrównania w chwili obecnej z wynagrodzeniami w szkolnictwie wyższym, ale o uregulowanie ustawowe, że jak będą się zmieniać wynagrodzenia w szkolnictwie wyższym, to odpowiednio będą rosły wynagrodzenia w instytutach Polskiej Akademii Nauk. Fundusze na te minimalne wynagrodzenia dla wszystkich pracowników muszą też być, moim zdaniem, ustawodawczo zabezpieczone.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję bardzo.

Panie ministrze, parę kwestii zostało poruszonych, bardzo proszę.

Podsekretarz stanu w MNiSW Wojciech Maksymowicz:

Dziękuję bardzo panu przewodniczącemu, szanownemu państwu. Dziękuję za głosy poparcia ze strony środowiska związków zawodowych i, oczywiście, pana prezesa Polskiej Akademii Nauk.

Odniosę się do uwag, które wymagają wytłumaczenia.

Jeżeli chodzi o treść wypowiedzi pana przewodniczącego Krajowej Sekcji „Solidarności" Polskiej Akademii Nauk – dziękuję za generalnie pozytywną wypowiedź. Była też uwaga o tym, że rozstrzygnięcie dotyczy nauczycieli akademickich w ustawie zasadniczej, a nie tej systemowej – Prawie o szkolnictwie wyższym, a badaczy, czyli pracowników naukowych już nie. Chcę pocieszyć: właśnie ich obejmuje, tylko definicja prawna „nauczyciel akademicki" jest w tym wypadku szersza i obejmuje również badaczy. Tym razem wreszcie to uporządkowano. Ten postulat już został spełniony.

Bardzo dziękuję również za uwagę pana Włodzimierza Klonowskiego z Krajowej Sekcji Nauki „Solidarności". Tam też były uwagi o kwestii ewentualnego powiązania wynagrodzeń z uczelniami. Wprowadzenie tej ustawy przez Sejm, którą teraz proponujemy, doprowadziłoby do takiego porównania, dlatego, że dochodzi do umocowania minimalnej płacy w stosunku do płacy profesora uczelni. Jeżeli płaca profesora ulegnie zwiększeniu to automatycznie, w wyniku takich zapisów ustawy, również w jednostkach Polskiej Akademii Nauk. To też jest spełnione.

Dziękuję bardzo.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Dziękuję.

W takim razie zamykam dyskusję.

Stwierdzam zakończenie pierwszego czytania projektu ustawy z druku nr 3667.

Nie było wniosku o odrzucenie projektu ustawy. Nie zgłoszono też wniosku o przeprowadzenie wysłuchania publicznego. Nie zgłoszono też wniosku o powołanie podkomisji nadzwyczajnej w tej kwestii. W takim razie przystępujemy do rozpatrzenia projektu ustawy z druku nr 3667.

Czy są jakieś twórcze pomysły jak zmienić tytuł ustawy?

Nie słyszę, przyjęty.

Art. 1, zmiana pierwsza. Czy są jakieś uwagi? Czy jest sprzeciw, żeby przyjąć w kształcie zaproponowanym przez legislatorów?

Nie, dziękuję.

Zmiana druga, czy jest sprzeciw wobec jej przyjęcia?

Nie słyszę, przyjęty.

Art. 2, czy są jakieś uwagi, poprawki?

Nie słyszę, przyjęty.

Art. 3, czy są jakieś uwagi ewentualne?

Nie słyszę. Dziękuję, przyjęty.

Art. 4… czy są jakieś uwagi do art. 56 a?

Nie słyszę. Dziękuję, przyjęty.

Art. 5 – przyjęcie ustawy w ciągu 14 dni?

Nie słyszę sprzeciwu, wobec tego także został przyjęty.

W takim razie głosujemy nad całością ustawy… może jest sprzeciw? Może od tej strony podejdziemy do sprawy, czy jest sprzeciw wobec przyjęcia ustawy w przedstawionym kształcie?

Nie słyszę.

Stwierdzam, że wniosek o przyjęcie ustawy o zmianie ustawy o Polskiej Akademii Nauk oraz niektórych innych ustaw (druk nr 3667) został przyjęty.

Czy jest propozycja posła sprawozdawcy?

Bardzo proszę, pani przewodnicząca.

Poseł Mirosława Stachowiak-Różecka (PiS):

Chciałabym zaproponować panią poseł Krystynę Wróblewską.

Przewodniczący poseł Rafał Grupiński (PO-KO):

Już myślałem, że chodzi o panią przewodniczącą Szumilas…

Czy pani poseł się zgadza?

Dziękuję bardzo.

Czy jest inna propozycja?

Nie ma.

Rozumiem, że wybraliśmy posłankę sprawozdawczynię.

Na tym porządek dzienny Komisji został wyczerpany.

Dziękuję wszystkim gościom, panu ministrowi, panu prezesowi.

Dziękuję państwu posłom.

Zamykam posiedzenie.